

УДК 378

Вікторія Романюк

Національний університет оборони України

ORCID ID 0000-0002-3795-4081

DOI 10.24139/2312-5993/2024.04/112-123

МОНІТОРИНГ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (КОНСТАТУВАЛЬНИЙ ЕТАП ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

У статті описано моніторинг стану сформованості соціокультурної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови ЗВО України. Теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено ефективність діагностичних методик визначення стану сформованості соціокультурної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов. Здійснено поділ соціокультурної компетентності вчителів іноземної мови за 12 показниками, які об'єднують в 3 групи: 1) мотиваційно-ціннісний критерій: рівень мотивації до здійснення соціокультурної діяльності; рівень внутрішньої особистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності; рівень ставлення до культурних реалій рідної й іноземної країн; 2) інформаційно-когнітивний критерій: рівень знань майбутніх учителів іноземної мови про національно-культурні особливості іноземної країни; рівень обізнаності щодо соціокультурної компетентності; рівень ознайомленості з нормами поведінки в іноземному середовищі; рівень комунікабельності; рівень комунікативного контролю; 3) діяльнісно-поведінковий критерій: рівень міжособистісної взаємодії з представниками різних культур; рівень здібностей до рефлексії; рівень рефлексивності особистості; рівень розвитку соціальних навичок. Продемонстровано результати констатувального етапу діагностики сформованості соціокультурної компетентності майбутніх вчителів англійської мови на початку експерименту. Визначено ступені прояву рівня показників сформованості соціокультурної компетентності: високий, достатній, базовий та початковий.

Ключові слова: соціокультурна компетентність, педагогічний експеримент, майбутні вчителі, іноземні мови, діагностичні методики, ЗВО, моніторинг

Постановка проблеми. Важливість підготовки сучасного, креативного та професійного вчителя висвітлена у ряді законодавчих документів, таких як: Закон України «Про професійний розвиток працівників» (2012) (Закон України «Про професійний розвиток працівників»), Закон України «Про вищу освіту» (2014) (Закон України «Про вищу освіту»), Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів), Національна стратегія розвитку освіти України на період до 2021 року (Національна стратегія розвитку освіти України на період до 2021 року). Згідно з цими документами підготовка сучасного вчителя

України має на меті поєднання національних інтересів разом із європейськими стандартами.

Входження України в європейський освітній простір актуалізує необхідність розроблення та впровадження нової моделі формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови, яка б розвивала власне ставлення до іншомовних соціокультурних явищ та фактів, формувала власні стратегії до адаптації в іншомовному середовищі.

Мета статті полягає у виявленні у майбутніх вчителів англійської мови, студентів закладів вищої освіти України, початкового рівня соціокультурної компетентності як цілісного, інтегративного утворення, що поєднує в собі соціокультурні знання, дає змогу спілкуватись з представниками іншомовних культур, комфортно почуватись в іншомовному середовищі, теоретично та практично бути готовим до соціокультурної діяльності та розвитку відповідних якостей у здобувачів середньої освіти під час вивчення англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Констатувальний етап – це другий етап нашого педагогічного експерименту, на якому здійснювався вибір експериментальних об'єктів, вивчався їх початковий стан та визначались методики оцінювання результатів.

На цьому етапі було проведено емпіричне дослідження сформованості соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови. З цією метою визначено бази дослідження, отримано згоду від майбутніх учителів англійської мови на участь в експерименті та використання їхніх персональних даних у статистичній вибірці на засадах деперсоніфікації та анонімності. Визначено контрольну та експериментальну групи майбутніх учителів англійської мови. Проведено первинну діагностику їхньої готовності та визначено поточний рівень сформованості соціокультурної компетентності.

У дослідженні взяли участь 167 студентів. До контрольної групи було включено 53 здобувачі освіти, а до експериментальної групи – 114 здобувачів. Однорідність вибірок підтверджено за допомогою критеріїв Фішера та Пірсона.

У межах нашого дослідження було визначено 12 показників, які є значущими для розвитку соціокультурної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов. Діагностичні методики для визначення стану їх сформованості наведемо в таблиці 1.

Таблиця 1

Діагностичні методики для визначення стану сформованості соціокультурної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов

Критерії	Показники	Діагностичні методики
Мотиваційно-ціннісний	Рівень мотивації до здійснення соціокультурної діяльності	Тест на визначення рівня мотивації особистості до соціокультурної діяльності (за методикою Н. Білоцерківської) (модифікація Т. Фоменко) (Фоменко, 2018, с. 261-264).
	Рівень внутрішньої особистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності	Анкета щодо визначення внутрішньої особистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності (Т. Фоменко, наша модифікація) (Фоменко, 2018, с. 253-254).
	Рівень ставлення до культурних реалій рідної й іноземної країн	Анкета щодо виявлення ставлення та інтересу майбутніх учителів іноземних мов до рідної та іноземної культур (Т. Фоменко) (Фоменко, 2018, с. 255-259).
Інформаційно-когнітивний	Рівень знань майбутніх учителів іноземної мови про національно-культурні особливості іноземної країни	Тест „British and American Culture Quiz” (Т. Фоменко) (Фоменко, 2018, с. 265-269).
	Рівень обізнаності щодо соціокультурної компетентності	Анкета «Визначення рівня обізнаності про соціокультурну компетентність» (у нашій модифікації) (Ліпшиць, 2018, с. 232).
	Рівень ознайомленості з нормами поведінки в іноземному середовищі	Анкета «Чи знаєте Ви правила поведінки в іноземному середовищі?» (за методикою Ю. Ніколаєнко) (Синєкоп, Вунтесмері, Баран, Трихліб, 2012, с. 270-271).
	Рівень комунікабельності	Оцінка рівня комунікабельності (В. Ряховський) (Кокун, Пішко, Лозінська, Олійник, 2023, с. 101-105).
	Рівень комунікативного контролю	Діагностика комунікативного контролю (М. Шнайдер) (Курінна, 2020, с. 295-296).
Діяльнісно-поведінковий	Рівень міжособистісної взаємодії представниками різних культур	Діагностика міжособистісної взаємодії (за методикою А. Солодкої) (Курінна, 2020, с. 287-289).

	Рівень здібностей до рефлексії	Анкета на виявлення здібностей до рефлексії (Килівник, 2015, с. 245).
	Рівень рефлексивності особистості	Методика визначення рівня рефлексивності (за А. Карповим) (Курінна, 2020, с. 45-57).
	Рівень розвитку соціальних навичок	Опитувальник соціальних навичок (А. Гольдштейн) (Кокун, Пішко, Лозінська, Олійник, 2023, с. 105-112).

Мотиваційно-ціннісний критерій. Сучасна соціокультурна діяльність розглядається як окрема підсистема загальної системи соціалізації особистості. Для її успішного здійснення необхідна сформована позитивна мотивація. Виділяють кілька видів позитивної мотивації щодо засвоєння іншомовної культури: комунікативну; пізнавальну; країнознавчу.

Першим показником мотиваційно-ціннісного критерію є рівень мотивації до здійснення соціокультурної діяльності. З метою діагностування мотивації майбутніх вчителів англійської мови до соціокультурної діяльності було використано методу Н. Білоцерківської (модифікація Т. Фоменко) (Фоменко, 2018, с. 191 – 192).

Проаналізувавши відповіді студентів, ми з'ясували, що значна частина респондентів (35,1% студентів ЕГ і 35,9% у КГ) не має потреби в поглибленні соціокультурних знань, не бажає дізнаватися про побут населення в іншомовних країнах. Що вказує на те, що частина майбутніх вчителів іноземних мов недостатньо усвідомлює значущість формування соціокультурної компетентності.

Другим показником мотиваційно-ціннісного критерію є рівень внутрішньо особистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності. Для визначення рівня внутрішньособистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності було застосовано анкету, розроблену Т. Фоменко (Фоменко, 2018), та модифіковану нами, що складалась із 20 тверджень.

Проаналізувавши відповіді студентів, ми з'ясували, що значна частина респондентів (35,1% студентів ЕГ і 35,9% у КГ) не має потреби в поглибленні соціокультурних знань, не бажає дізнаватися про побут населення у іншомовних країнах. Що вказує на те, що частина майбутніх вчителів іноземних мов недостатньо усвідомлює значущість формування соціокультурної компетентності.

Третім показником мотиваційно-ціннісного критерію було визначено ціннісне ставлення до культурних реалій рідної й іншомовної країн.

Для визначення ставлення та інтересу студентів до своєї та іншомовної культур запропоновано використовувати анкету, що, як і попередні, містить 20 питань.

Аналіз відповідей на питання щодо ставлення до традицій свого народу свідчить про те, що більшість студентів мають лише поверхневі знання про культурні традиції своєї нації. Майже половина опитаних виявили відсутність зацікавлення у вивченні цих традицій. Ці відповіді вказують на недостатність соціокультурної освіти, яку студенти отримують в сімейному та університетському середовищі — основних соціальних інститутах, які призначені для знайомства молоді з культурним доробком рідної країни.

Інформаційно-когнітивний критерій характеризується обсягом, повнотою, глибиною соціокультурних знань, необхідних для успішної професійної діяльності майбутніх учителів іноземної мови.

Першим показником інформаційно-когнітивного критерію є наявність знань про національно-культурні особливості іншомовної країни. Методикою, що виявляє рівень соціокультурних знань майбутніх учителів іноземної мови, стали розроблені Т. Фоменко (Фоменко, 2018, с. 253-254) (у нашій модифікації), тестові завдання англійською мовою „British and American Culture Quiz”.

Тест включав 35 питань, спрямованих на оцінку країнознавчих знань, знань про соціокультурні стереотипи у вербальній та невербальній поведінці, що важливі для ефективного міжкультурного спілкування, а також знання про національний характер народу-носія мови, національні свята та традиції.

Аналіз результатів тестування на визначення рівня когнітивного компонента соціокультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов підтвердив недостатню освіченість студентів щодо культурних особливостей Великої Британії та США. У більшості опитаних виявлено недоліки у знаннях про національні цінності і норми невербальної поведінки.

Другим показником інформаційно-когнітивного критерію є рівень обізнаності щодо соціокультурної компетентності. Для усвідомленого розуміння що таке соціокультурна компетентність, якими знаннями має володіти майбутній вчитель іноземних мов, було

проведено анкетування щодо визначення рівня розуміння поняття соціокультурної компетентності. На питання цієї анкети більшість респондентів відповіла на високому та достатньому рівнях.

Третім показником інформаційно-когнітивного критерію було обрано рівень ознайомленості з нормами поведінки в іншомовному середовищі, для чого нами було застосовано анкету (за методикою Ю. Ніколаєнко) „Чи знаєте Ви правила поведінки в іншомовному середовищі?” (Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів, с. 160 – 161). Анкета складалась із 12 тверджень. Студентам необхідно було висловити свою згоду (+) чи незгоду (–) із запропонованими твердженнями.

Аналіз результатів проведеного анкетування свідчить про досить непогану обізнаність більшості студентів з нормами поведінки в іншомовному середовищі. Понад половина майбутніх вчителів має високий та достатній рівні знань (65,8% в КГ і 66,1% у ЕГ).

Четвертим показником інформаційно-когнітивного критерію є рівень комунікабельності. Для діагностики рівня комунікабельності майбутніх вчителів іноземної мови ми використовували методику В. Ряховського (Кокун, Пішко, Лозінська, Олійник, 2023, с. 101-105).

Основною метою тесту є оцінка рівня комунікабельності і готовності майбутніх вчителів іноземної мови до взаємодії з іншими людьми, а також до встановлення та підтримки нових комунікативних зв'язків; визначення комунікативної здатності особистості у суспільстві.

Аналіз результатів проведеного тестування свідчить про недостатню сформованість комунікативних умінь у майбутніх вчителів іноземної мови. Велика частина студентів має початковий рівень комунікативних умінь (30,2% в КГ і 30,7% у ЕГ). Лише 1,9% студентів КГ і 1,8% ЕГ показали високий рівень.

П'ятим показником інформаційно-когнітивного критерію є рівень комунікативного контролю. Для визначення якого проведено анкетування за методикою М. Шнайдера (Курінна, 2020, с. 295-296).

Аналіз результатів показав, що понад половина майбутніх вчителів не володіє вміннями комунікативного контролю, що може негативно вплинути на їх майбутню професійну діяльність.

Діяльнісно-поведінковий критерій визначає сформованість умінь реалізовувати соціокультурну взаємодію, сприяє адекватності комунікативної поведінки.

Першим показником діяльнісно-поведінкового критерію визначено рівень готовності майбутніх учителів іноземної мови до міжособистісної соціокультурної взаємодії.

Для оцінювання готовності майбутніх вчителів до крос-культурної взаємодії із представниками різних мов і культур ми використовували методику А. Солодкої «Оцінювання міжособистісної взаємодії студентів у крос-культурному аспекті» (Курінна, 2020, с. 287-289).

За результатами опитування виявлено, що лише 3,8% майбутніх вчителів КГ і 4,4% ЕГ, – готові прийняти студентів-іноземців як своїх друзів; майже половина студентів (49,1% в КГ і 50,0% в ЕГ) можуть спілкуватися з ними тільки як з однокурсниками.

Другим показником діяльнісно-поведінкового критерію є рівень здібностей до рефлексії.

Анкета для виявлення здатності до рефлексії дозволяє респонденту проаналізувати власну діяльність, визначити критичні моменти в роботі, помилки, шкідливі звички та виявити слабкі місця в організації своєї життєдіяльності. Анкета містить 29 запитань, на які необхідно відповісти «так» або «ні».

Аналіз результатів проведеного тестування свідчить про недостатню розвиненість здібностей до рефлексії майбутніх вчителів іноземної мови. Більше половини студентів має початковий та базовий рівень здібностей до рефлексії (56,6% в ЕГ і 59,6% у КГ.). Лише 17% студентів КГ і 16,7% ЕГ показали високий рівень.

Третім показником діяльнісно-поведінкового критерію є рівень рефлексивності особистості.

При розгляді рефлексивності за методикою А. Карпова (Курінна, 2020, с. 45-57) враховуються три основні види рефлексії, що виділяються за так званим «тимчасовим» принципом: ситуативна (актуальна), ретроспективна та перспективна рефлексія.

Ситуативна рефлексія забезпечує безпосередній самоконтроль поведінки людини в актуальній ситуації, осмислення її елементів, аналіз того, що відбувається, здатність суб'єкта до співвіднесення своїх дій з ситуацією та їх координації відповідно до умов, що змінюються, і власним станом.

Ретроспективна рефлексія проявляється у схильності до аналізу вже виконаної в минулому діяльності та подій, що відбулися. У цьому випадку предмети рефлексії - передумови, мотиви та причини події;

зміст минулої поведінки, а також її результативні параметри та, особливо, допущені помилки.

Перспективна рефлексія співвідноситься: з функцією аналізу подальшої діяльності, поведінки; плануванням як таким; прогнозуванням можливих результатів та інших. Її основні поведінкові характеристики: ретельність планування деталей своєї поведінки, частота звернення до майбутніх подій, орієнтація у майбутнє.

Аналіз показує, що більшість респондентів недостатньою мірою володіють рефлексією. Найгірші результати виявлені при оцінюванні перспективної рефлексії.

Четвертим показником діяльнісно-поведінкового критерію є рівень соціальних навичок респондентів.

Для цього використовується модель соціальної поведінки, розроблена А. Гольдштейном (Кокун, Пішко, Лозінська, Олійник, 2023, с. 105-112), в якій виділяються 37 основних навичок, розділених на 5 категорій.

Опитувальник дозволяє за короткий час визначити рівень сформованості соціальних навичок у досліджуваного і оцінити, які саме соціальні навички є для нього найпростішими, а які найскладнішими.

Повна обробка результатів опитування за А. Гольдштейном виходить за межі нашого дослідження, тому нас цікавить лише кількісний аналіз, полишаючи за увагою якісний аналіз соціальних навичок.

Виходячи із усередненої кількості балів, відповідної ступеню прояву рівня показників сформованості компетентності (Таблиця 2.), для кожної групи можна розрахувати усереднені значення показників соціокультурної компетентності $\bar{X}$, за такою формулою:

$$\bar{X} = \frac{n_B \cdot \bar{X}_B + n_D \cdot \bar{X}_D + n_6 \cdot \bar{X}_6 + n_{II} \cdot \bar{X}_{II}}{n}$$

Таблиця 2

Ступені прояву рівня показників сформованості соціокультурної компетентності

Ступінь прояву рівня показників сформованості компетентності	Балів	Усереднено	Максимальне відхилення ($\frac{1}{2}$ довжини інтервалу)
Високий	91-100	95	5
Достатній	76-90	82	7
Базовий	61-74	67	7
Початковий	0-60	30	30

Таким чином, кожному показнику буде поставлено у відповідність деяке число, сенс якого буде у відображенні відносного значення рівня показників для груп КГ і ЕГ. Таке число назвемо величиною показника за ступенем прояву. Очевидно, що воно буде тим більше, чим більше у групі майбутніх вчителів іноземних мов матимуть вищий рівень показника соціокультурної компетентності.

Таблиця 3

Зведена таблиця результатів констатувального експерименту

Критерії	Показники	Ступінь прояву	КГ		ЕГ	
			V, %	$\bar{X}$	V, %	$\bar{X}$
Мотиваційно-ціннісний	Рівень мотивації до здійснення соціокультурної діяльності	Високий	3,8	68,0	3,5	68,2
		Достатній	32,1		34,2	
		Базовий	50,9		49,1	
		Початковий	13,2		13,2	
	Рівень внутрішньоособистісної потреби у формуванні соціокультурної компетентності	Високий	7,5	74,1	7,9	74,2
		Достатній	56,6		57,0	
		Базовий	26,4		25,4	
		Початковий	9,5		9,7	
	Рівень ставлення до культурних реалій рідної й іноземної мов	Високий	5,7	71,6	5,3	71,3
		Достатній	52,8		53,5	
		Базовий	28,3		27,2	
		Початковий	13,2		14,0	
Інформаційно-когнітивний	Рівень соціокультурних знань	Високий	11,3	78,1	11,4	78,6
		Достатній	62,3		62,3	
		Базовий	22,6		23,7	
		Початковий	3,8		2,6	
	Рівень обізнаності щодо соціокультурної компетентності	Високий	1,9	60,3	1,8	60,0
		Достатній	26,4		25,4	
		Базовий	41,5		42,1	
		Початковий	30,2		30,7	
	Рівень ознайомленості з нормами поведінки в іноземному середовищі	Високий	5,7	77,6	5,3	76,6
		Достатній	60,4		60,5	
		Базовий	32,1		31,6	
		Початковий	3,8		2,6	
	Рівень комунікабельності	Високий	32,1	80,7	32,4	80,9
		Достатній	45,3		43,0	
		Базовий	17,0		20,2	
		Початковий	5,6		4,4	
	Рівень комунікативного контролю	Високий	13,2	66,9	11,4	67,0
		Достатній	30,2		33,3	
		Базовий	34,0		33,3	
		Початковий	22,6		22,0	

Діяльнісно-поведінковий	Рівень міжособистісної взаємодії студентів у крос-культурному аспекті	Високий	3,8	67,8	11,4	67,0
		Достатній	49,1		33,3	
		Базовий	26,4		33,3	
		Початковий	20,7		22,0	
	Рівень здібностей до рефлексії	Високий	17,0	64,5	16,7	62,9
		Достатній	26,4		23,7	
		Базовий	26,4		26,3	
		Початковий	30,2		33,3	
	Рівень рефлексивності особистості	Високий	13,2	65,2	13,2	63,5
		Достатній	28,3		25,4	
		Базовий	32,1		31,6	
		Початковий	26,4		29,8	
	Рівень розвитку соціальних навичок	Високий	15,1	67,4	14,0	66,6
		Достатній	30,2		29,8	
		Базовий	32,1		32,5	
		Початковий	22,6		23,7	

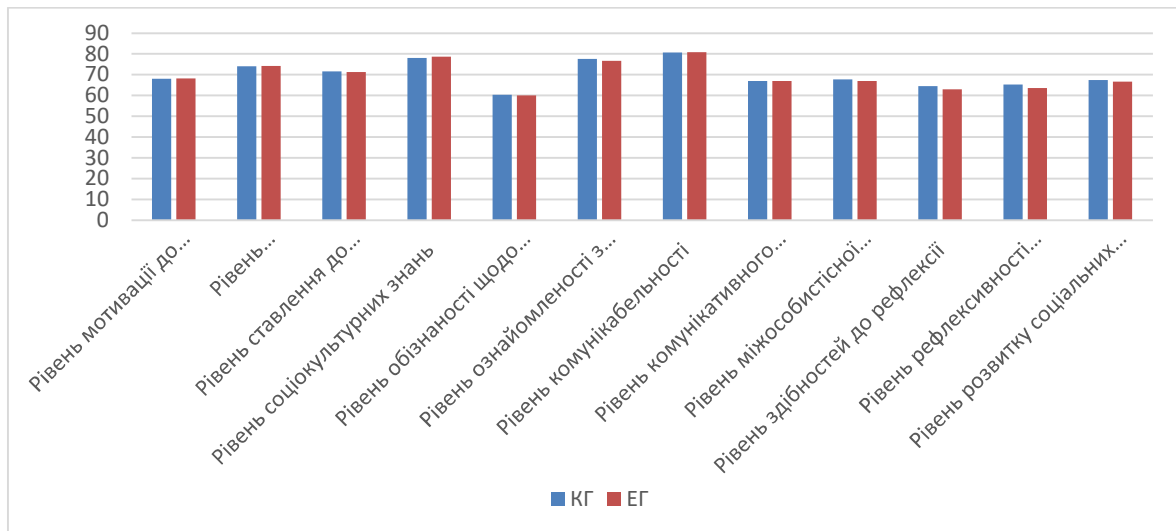

Рис. 1. Показники соціокультурної компетентності для КГ та ЕГ за результатами констатувального експерименту.

Висновок. Таким чином у результаті констатувального експерименту ми визначили значення показників соціокультурної компетентності, поставивши у відповідність кожному із них деяке число, що характеризує ступінь його прояву. Виявили, що відмінності у значеннях показників для контрольної та експериментальної груп як візуально (відображення на діаграмі Рис. 1), так і за допомогою кутового критерію Фішера виявляються незначущими. Таким чином, розбіжності у рівні всіх 12 показників є несуттєвими і розподіл груп на контрольну і експериментальну є валідним, а отже умови забезпечення достовірності експерименту дотримано.

ЛІТЕРАТУРА

- Закон України «Про вищу освіту». URL: https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-visu-osvitu-vid-1-lipna-2014-roku-no-1556-vii (Law of Ukraine "On Higher Education". Retrieved from: https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-visu-osvitu-vid-1-lipna-2014-roku-no-1556-vii)
- Закон України «Про професійний розвиток працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text> (Law of Ukraine "On Professional Development of Employees". Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>)
- Килівник, А. М. (2015). *Формування культури самоорганізації майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Хмельницький (Kylyivnyk, A., M. (2015). *Formation of the culture of self-organization of the future primary school teachers in the process of professional training* (Dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences). Khmelnytskyi).
- Кокун, О. М., Пішко, І. О., Лозінська, Н. С., Олійник, В. О. (2023). *Психодіагностика лідерських якостей військовослужбовців*. К.: ТОВ «7БЦ». URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735409/1/Метод%20Посібник%20Психодіагностика%20Лідерських%20Якостей.pdf> (Kokun, O., M., Pishko, I. O., Lozinska, N., S. & Oliinyk, V., O. *Psychodiagnosis of leadership qualities of servicemen*. K. Retrieved from: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735409/1/Метод%20Посібник%20Психодіагностика%20Лідерських%20Якостей.pdf>)
- Курінна, Л. В. (2020). *Формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки* (дис. ... канд. наук: 13.00.04). Запоріжжя. URL: <https://uacademic.info/download/file/0421U100023/diss.pdf> (Kurinna, L., V. (2020). *Formation of sociocultural competence of future social workers in the process of professional training* (dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences). Zaporizhzhia. Retrieved from: <https://uacademic.info/download/file/0421U100023/diss.pdf>)
- Ліпшиць, Л. В. (2018). *Формування соціокультурної компетентності майбутніх судноводіїв міжнародних рейсів у процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Херсон (Lipshyts, L., V. (2018). *Formation of sociocultural competence of future shipmasters of international voyages in the process of studying social and humanitarian disciplines* (dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences). Kherson).
- Національна стратегія розвитку освіти України на період до 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> (National strategy for the development of education of Ukraine for the period until 2021. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>).
- Синєкоп, Ю. С., Вунтесмері, Ю. В., Баран, М. М., Трихліб, О. М. (2012). *Інженерія експерименту: методичні вказівки до виконання лабораторних робіт для студентів спеціалізації 09.0804 Фізична та біомедична електроніка*. К.: НТУУ «КПІ». URL: <https://ee.kpi.ua/~yv/edu/ie/metod-inexp.pdf> (Syniekor, Yu., Vuntessmeri, Yu. V., Baran, M. M., Trykhlіb, O. M. (2012). *Experimental engineering: methodological instructions for performing laboratory work for*

students of specialization 09.0804 Physical and biomedical electronics. Retrieved from: <https://ee.kpi.ua/~yv/edu/ie/metod-inexp.pdf>

Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2632-VI#Text> (*Strategy of innovative development of Ukraine for 2010-2020 in the conditions of globalization challenges*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2632-VI#Text>)

Фоменко, Т. М. (2018). *Формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв у процесі вивчення гуманітарних дисциплін* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Харків. URL: <http://www.ddpu.edu.ua/images/stories/news/specrada/05060418/Fomenko/Fomenko.pdf> (Fomenko, T., M. (2018). *Formation of sociocultural competence of future farmers in the process of studying humanitarian disciplines* (dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences). Retrieved from: <http://www.ddpu.edu.ua/images/stories/news/specrada/05060418/Fomenko/Fomenko.pdf>

SUMMARY

Romaniuk Viktoriia. Diagnosis of the state of formation of socio-cultural competence of future english teachers (ascertaining stage of the pedagogical experiment).

The article describes the monitoring of the state of formation of sociocultural competence of future foreign language teachers of higher education institutions of Ukraine. The socio-cultural competence of foreign language teachers was divided according to 12 indicators which we will combine into 3 groups: 1) motivational and value criterion: the level of motivation to carry out socio-cultural activities; the level of intrapersonal need for the formation of sociocultural competence; the level of attitude towards the cultural realities of native and foreign-speaking countries; 2) informational and cognitive criterion: the level of knowledge of future foreign language teachers about the national and cultural features of the foreign-speaking country; level of awareness of sociocultural competence; the level of familiarity with the norms of behavior in a foreign language environment; level of sociability; level of communicative control; 3) activity-behavioral criterion: the level of interpersonal interaction with representatives of different cultures; the level of reflection abilities; the level of reflexivity of the individual; the level of development of social skills. The results of the ascertaining stage of diagnosis of the formation of sociocultural competence of future foreign language teachers at the beginning of the experiment are demonstrated. The degrees of the level of indicators of socio-cultural competence formation are determined: high, sufficient, basic and initial.

Key words: sociocultural competence, pedagogical experiment, future teachers, foreign languages, diagnostic methods, higher education institutions, monitoring